

Adopsjon - bli kjent med barnet

Tilknytning beskriver båndet mellom foreldre og barn, det som knytter dem uløselig sammen fremfor forholdet barnet får til andre voksne de har rundt seg. Denne tilknytningen er noe som skjer automatisk mellom egenfødte barn og foreldre. Fra barnet er helt nyfødt blir det stelt, båret, bysset, pratet med og dullet med av foreldrene som overøser den lille bylten med kjærlighet. Aldri er barnet i tvil om hvem det hører til hos, og det svarer på kjærligheten fra foreldrene med å foretrekke dem fremfor andre allerede helt fra begynnelsen.

Adopterte barn har ikke fått dette. De har aldri opplevd den naturlige tilknytningen mellom forelder og barn, men har måttet forholde seg til en rekke voksne på barnehjem, i fosterhjem eller andre steder. Disse barna vet rett og slett ikke hvordan det er å være noens barn. Her må tilknytningen repareres, og det kan være en lang og smertefull prosess, både for foreldrene og barna.

TILLITSFULL OG TRYGG?

Et adoptert barn kan for utenforstående virke tillitsfullt og trygt. Det kan godt finne på å klatre opp på fanget til en vilt fremmed for å få trøst når det har slått seg, og skiller ikke mellom foreldrene og andre, mer perifere personer. Man kaller barnet grenseløst. Denne grenseløsheten kommer ofte av å ha vokst opp på barnehjem hvor det har vært en rekke voksne å forholde seg til, og mange barn å slåss med om de voksnes oppmerksomhet. På barnehjemmet er et fang et fang, og det er ikke så nøye hvem det tilhører.

Disse barna går på en slags følelsesmessig autopilot og knytter seg ikke til noen spesielle voksne. Når de treffer foreldrene sine, må nærhet og trygghet læres, og tilknytningen repareres

slik at barn og voksen kan fungere i et barn-forelder-forhold.

EN LANG PROSESS

Barnet har vært gjennom mye i løpet av sitt korte liv, og nå skal det nok en gang plasseres hos helt ukjente personer som ofte snakker et helt annet språk og er fra en helt annen kultur. De ser annerledes ut, lukter annerledes og lyder annerledes – og de skal ta barnet bort fra de kjente og trygge rammene på barne- eller fosterhjemmet.

Det er vanlig at barna reagerer med sinne, apati, redsel, rastløshet. Andre er nysgjerrige. Uansett hvordan barnet reagerer, er det viktig å gi ham eller henne aksept for følelsene, og å gi rom for alle slags reaksjoner. Gi barnet tid til å sørge over brutte relasjoner og å være skeptisk til den nye situasjonen. Ikke krev tillit og kjærlighet fra barnet for tidlig – å reparere tilknytningen er ikke gjort i en håndvending.

Hvor lang tid det tar å etablere et gjensidig tillitsforhold varierer. Noen eksperter mener barnet trenger like mye tid i den nye situasjonen som i sin gamle før det blir trygt og sikkert. Altså vil et barn som adopteres når det er to år gammelt, først falle til ro når det er fire. Men barn – og familier er forskjellige. Noen trenger lang tid, mens for andre går det raskt. Følg magefølelsen, og husk at tilknytning er en kontinuerlig prosess.

KJÆRLIGHET VED FØRSTE BLIKK?

Akkurat som mange mødre av egenfødte barn ikke opplever den overstrømmende morskjærligheten første gang de får barnet sitt i armene, opplever også noen adoptivforeldre at de ikke forelsker seg i barnet sitt umiddelbart. Det kan være vondt å kjenne på at man ikke elsker barnet fra starten av. Husk at det er en prosess også for foreldrene, og godta at det tar litt tid.

Mange adopterte barn reagerer med å avvise mor fordi deres erfaring tilsier at kvinner regelmessig forlater dem. Andre avviser far fordi de ikke har noe særlig erfaring med menn og er redd for dem.

Adopterte barn er blitt frarøvet den aller første fysiske kontakten mellom foreldre og barn – den tiden hvor mor og far går rundt og bærer på den lille nesten konstant. Mye tilknytning skjer i denne tiden, og adoptivforeldre bærer ofte på barna sine – selv om de ofte kan gå selv - for å få noe av den samme effekten. Barn som er vokst opp på barnehjem har ofte utviklet en form for falsk selvstendighet, en slags overlevelsesmekanisme for å klare seg i den harde konkurransen blant barna. Når barnet kommer til familien sin vil ofte foreldrene forsøke å skrelle vekk denne unaturlige selvstendigheten ved å behandle barna som noe yngre enn de faktisk er. De bærer dem, mater dem og duller med dem – og lar barna være barn på en måte de tidligere ikke har fått mulighet til å være.

Noen barn vil også selv begynne å oppføre seg yngre enn alderen tilsier, og for eksempel begynne å tisse på seg igjen etter å ha vært tørre i lengre tid. Det skyldes gjerne at de nye erfaringene blir for mange til at barnet klarer å opprettholde de tidligere ferdighetene. I denne

sårbar overgangsfasen er det viktig å la barnet tilpasse seg situasjonen i sitt eget tempo. Trenger det å bruke bleie en periode igjen, så ikke lag noe oppstyr rundt det. Det er ikke en permanent situasjon.

UTENFORSTÅENDE

De fleste barn trenger tid til å knytte seg til foreldrene før de kan begynne å knytte bånd med øvrige familiemedlemmer og venner. For venner og familie som har egenfødte barn, kan adoptivforeldrene kanskje virke overbeskyttende, og mange kan føle seg avvist. Det er nyttig å forstå tankegangen bak foreldrenes valg.

For å stable på beina et tillitsfullt forhold mellom barnet og foreldrene er det viktig at barnet lærer at foreldrene er barnets primære omsorgspersoner. Derfor velger mange foreldre å isolere seg og barnet litt den aller første tiden etter at de har kommet hjem, slik at barnet ikke trenger forholde seg til en hel rekke voksne akkurat i den mest sårbare og forvirrende tiden.

Når familien er klar for å invitere andre til å hilse på, kan det være greit for utenforstående å huske på å holde en viss følelsesmessig avstand til barnet slik at barnet ikke er i tvil om hvem det tilhører. Trøst, mat og trygghet skal være foreldrenes oppgave. Dersom barnet kravler opp på fanget til tante når hun trenger trøst, kan tante vennlig men bestemt overlevere barnet til mor eller far. Slik lærer barnet hvem foreldrene er, og at de er annerledes enn andre voksne.

Dersom du er i tvil om hvordan du bør oppføre deg rundt den nye familien og i forhold til det nye barnet, så spør. Foreldrene blir sannsynligvis veldig glade for at du viser omsorg og interesse. Og vær ikke redd – så snart den lille familien er trygge på hverandre, vil det være mange muligheter til å skjemme bort barnet på tradisjonelt vis.

Kilder:

<http://www.adopsjonsforum.no/>